

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Коломийський навчально-науковий інститут

Кафедра педагогіки і психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ

ДИСЦИПЛІНИ

ДИДАКТИКА

Рівень вищої освіти – *перший (бакалаврський) рівень*

Освітня програма «Початкова освіта»

Спеціальність 013 Початкова освіта

Спеціалізація _____
за наявності

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
шифр і назва

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 7 від 25 січня 2024 р.

м. Коломия – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Дидактика
Викладач (-і)	Поясик Оксана Іванівна
Контактний телефон викладача	0663630982
Е-mail викладача	oksana/poiasyk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очна/заочна
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/672
Консультації	середа 13.30-15.30
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчальний курс «Дидактика» входить до загальної системи психолого-педагогічної підготовки майбутніх учителів у вищих закладах освіти. Він є джерелом здобуття знань про теоретичні основи процесу навчання; традиційні та інноваційні форми організації навчального процесу; типологію уроків та їх структуру; вимоги до сучасного уроку в початковій школі; різні підходи до мотивації навчальної діяльності школярів та шляхи, форми, методи оптимізації навчального процесу в початковій школі, поглиблення у студентів педагогічної ерудиції та збагачення їх духовності, розширення професійного кругозору.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Дидактика» розкрити теоретико-практичні основи дидактики як науки про організацію навчального процесу з учнями молодшого шкільного віку; сформувати у студентів відповідні професійні уміння та навички, навчити використовувати їх у своїй майбутній практичній діяльності.</p> <p>Цілі курсу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - формування у студентів цілісної системи знань про організацію та здійснення навчально-вихованого процесу в сучасній школі; - вироблення у майбутніх педагогів, на основі засвоєного матеріалу, комплексу педагогічних умінь та навичок відповідно до потреб початкової школи; - комплексна підготовка студентів до практичної діяльності у загальноосвітніх навчальних закладах; <p>розвиток фахової компетентності вчителя початкових класів.</p>	
4. Компетентності	
<p>У процесі вивчення дисципліни студенти повинні оволодіти такими компетентностями: Загальними компетентностями:</p> <p>ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК-4. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>Спеціальними компетентностями:</p> <p>СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.</p>	

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

5. Результати навчання

РН2 Управляти складною професійною діяльністю та проєктами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах.

РН3 Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.

РН6. Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

РН7 Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

РН 9 Планувати та організувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

РН 10 Використовувати в освітній практиці різні прийоми формування, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.

РН 11 Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.

РН 12 Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

РН 13 Організувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проєктувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

РН 14 Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни				
Вид заняття	Загальна кількість годин			
Лекції	30			
семінарські заняття / практичні / лабораторні	34			
самостійна робота	116			
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
III	013 «Початкова освіта»	II	Нормативний	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема	кількість год.			
	лекції	заняття	сам. роб.	
Змістовий модуль 1. Предмет та актуальні проблеми дидактики початкової освіти Тема 1. Предмет і завдання дидактики.	4	2	12	
Тема 2. Закономірності, принципи і правила навчання.	2	2	10	
Тема 3. Методи, прийоми і засоби навчання.	4	4	16	
Тема 4. Види навчання.	2	2	10	
Тема 5. Зміст початкової освіти.	2	4	12	
Змістовий модуль 2. Організація та контроль освітнього процесу в початковій школі Тема 6. Форми організації навчального процесу.	2	2	8	
Тема 7. Типи і структура уроку.	2	4	8	
Тема 8. Особливості організації навчального процесу у малочисельній школі.	2	2	8	
Тема 9. Мотивація навчальної діяльності учнів початкових класів	2	2	8	
Тема 10. Диференціація та індивідуалізація навчання в школі.	2	2	8	
Тема 11. Самостійна навчально- пізнавальна діяльність учнів.	2	2	8	
Тема 12. Організація навчального процесу з обдарованими дітьми.	2	2	8	
Тема 13. Контроль та оцінювання навчальних досягнень молодших школярів.	2	4	8	
	ЗАГ.	30	34	116
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання семестрового контролю здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до затверджених кафедрою критеріїв оцінювання, за національною шкалою: відмінно, задовільно, незадовільно. Одночасно оцінювання проводиться за шкалою трансферних оцінок ЄКТС («А», «В», «С», «D», «E», «F», «G»). Із максимальних 100 балів загального оцінювання предмету, студент отримує 50 балів за екзамен, 40 балів на практичних заняттях, 10 балів за самостійну роботу, включаючи 5 балів за наукову діяльність, участь у конференціях, публікація статей, навчання в онлайн-курсах. включаючи 5 балів за наукову діяльність, участь у конференціях, публікація статей, навчання в онлайн-курсах.
Вимоги до письмових робіт	Застосовуються такі види робіт: тести, контрольна робота, реферат/есе, презентації. Письмова робота виконується у формі тестових завдань з вибором правильної відповіді.
Семінарські/ практичні заняття	На кожному практичному занятті викладач оцінює підготовлені студентами реферати, їх виступи, активність в дискусії, вміння формулювати та відстоювати свою позицію тощо. Заняття спрямовані на закріплення та поглиблення теоретичних знань, формування практичних навичок, розвиток аналітичного мислення та вмінь аргументованого обговорення навчального матеріалу.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент вважається допущеним до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, заліку), якщо він виконав 50% видів робіт, передбачених її програмою. Студент, який не набрав 25 балів, до іспиту за відомістю №1 не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії студент користується повторним правом отримати допуск на складання іспиту за відомістю №2. Якщо не склав 2 талон, то має можливість скласти за талоном 3 при комісії. Якщо не виконав вимоги підсумкового контролю, то йому рекомендовано процедуру повторного вивчення навчальної дисципліни згідно Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ЄCTS) в умовах ЄCTS URL: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf
Підсумковий контроль	Форма контролю екзамен

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність:

Здобувачам вищої освіти необхідно дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки їх порушення, що визначаються Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника URL: <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/nova-redaktsiia-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf>

Відвідування занять

Відвідування занять є важливою складовою освітнього процесу. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але самостійно опрацьовується з платформи дистанційного навчання. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Відпрацювання пропущених занять відбувається у формі індивідуальної бесіди під час годин, відведених на консультування студентів.

Неформальна освіта:

Можливість зарахування додаткових балів з тем навчальної дисципліни за сертифікати з курсів підвищення кваліфікації, які рекомендовані на платформах EdEra, Prometheus, Coursera

8. Рекомендована література

Базова література

1. Бондар В. І. Дидактика : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.]. Київ Либідь, 2005. 264 с.
2. Вишневецький О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: навч. посіб. 3-ге вид., доопрац. і доповн. Київ: Знання, 2008. 566 с.
3. Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доповн. Київ: Академвидав, 2007. 616с.
4. Зайченко І. В. Педагогіка : навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закл. 2-ге вид. Київ: Освіта України; КНТ, 2008. 528 с.
5. Кузьмінський А. І., Омеляненко С.В. Технологія і техніка шкільного уроку : навч. посіб. Київ :Знання, 2010. 335 с.
6. Лозова В. І., Троцько Г. В. Теоретичні основи виховання і навчання : навч. посіб. 2-ге вид., випр. і доповн. Харків : ОВС, 2002. 400 с.
7. Нова українська школа. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
8. Максимюк С. П. Педагогіка : навч. посіб. Київ: Кондор, 2009. 670 с.
9. Малафіїк І. В. Дидактика : навч. посіб. Київ: Кондор, 2009. 398 с.
10. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка : навч. посіб. 5-ге вид., доповн. і перероб. Київ, 2007. 656 с.
11. Основи дидактики. URL: http://pidruchniki.com/17910211/pedagogika/urok_osnovna_forma_organizatsiyi_navchannya#143
12. Пальчевський С. С. Педагогіка : навч. посіб. 2-ге вид. Київ: Каравела, 2012. 496 с.
13. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти : підруч. Київ: Грамота, 2012. 504 с.
14. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб. для студ. вищ. пед. закл. Тернопіль: Навчальна книга «Богдан», 2012. 232 с.
15. Чайка В. М. Основи дидактики: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Академвидав, 2011. 240 с.
16. Червінська І. Б., Никорак Н.Ю. Дидактика початкової школи : практичний курс : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2013. 200 с.
17. Ягупов В. В. Педагогіка : навч. посіб. Київ: Либідь, 2003. – 560 с.

Допоміжна

1. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://data.rada.gov.ua/laws/show/1556-VII#Text>
2. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка у запитаннях і відповідях : навч. посіб. Київ:Знання, 2006. 311 с.
4. Конаржевський Ю. А. Аналіз уроку. Харків : Ранок, 2008. 336 с.
5. Педагогіка в запитаннях і відповідях : навч. посіб. / [Кондрашова Л. В., Пермякова О. А., Зеленкова Н. І., Ларвешина Г. Ю.]. К. : Знання, 2006. 252 с.
4. Педагогіка : навч. посіб. / [Курлянд З. Н., Хмельюк Р. І., Осипова Т. Ю. та ін.]. Харків : Бурун Книга, 2009. – 304 с.
5. Педагогіка : хрестоматія / [уклад. А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко]. 2-ге вид. стер. Київ:Знання-Прес, 2006. 700 с.
6. Поясик О. І. Синдром професійного вигорання вчителів. *Матеріали звітної наукової вебконференції викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2021 рік «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 5–9 квітня 2022 р., м. Івано-Франківськ. Електронне видання. Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2022. С. 164-167.*
7. Поясик О. Підготовка майбутніх учителів до гуманізації освітнього процесу. *Матеріали звітної наукової вебконференції викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2022 рік «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 5–9 квітня 2023 р., м. Івано-Франківськ. Електронне видання. Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2023 URL: <https://nauka.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/122/2023/10/2023-tezy-vyk-1.pdf>*
8. Поясик О. Розвиток інтелектуальної обдарованості молодших школярів. *Інклюзивна освіта як індивідуальна траєкторія особистісного зростання дитини з особливими освітніми потребами: збірник матеріалів VI Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 27 квітня 2023 р.) / редкол.: О. Демченко, Н. Олійник, Н. Комарівська, Л. Любчак, А. Кушнір, К. Колеснік, І. Карук ; за заг. ред. О.П. Демченко. Вінниця, 2023. Вип. 5. 341 с.*

(С. 275-278) URL:

https://drive.google.com/file/d/1Py4HcY8X0zuG_QMz55kPO7_zn4BuhYw1/view

9. Поясик О. Дистанційне навчання як засіб комунікації у сучасних умовах. *Молодь і освіта в умовах викликів XXI століття*. Івано-Франківськ: Супрун В.П., 2023. С 27-30.
10. Поясик О. Формування етнокультурної компетентності у майбутніх вчителів початкової школи. *Україно моя вишивана : етнокультурний та освітньо-виховний потенціал української вишиванки : зб. тез IV Міжнародної онлайн-конференції, 18 травня 2023 р. / за заг. ред. Н. Богданець-Білокаленко (електронне видання)*. Київ : Педагогічна думка, 2023. 233 с. С.150-154
<https://sites.google.com/view/vyshyvanka2022/%D0%B7%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D1%82%D0%B5%D0%B7-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97?authuser=0>
11. Омеляненко С. В. Педагогіка: тестові завдання: навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 391 с.
12. Островецька Н. М. Аналіз уроку: концепції, методики, технології. Київ: ІНКІС, 2003. 352 с.
13. Чайка В. М. Основи дидактики: тексти лекцій і завдання для самоконтролю : навч. посіб. для студ.вищ. пед. навч. закл. Тернопіль : Астон, 2002. 244 с.
14. Якса Н. В. Основи педагогічних знань : навч. посіб. Київ: Знання, 2007. 358 с.

Викладач доцент, к.п.н. Оксана ПОЯСИК